

دیمانه له گهڵ که ژاڵ ئیسماعیل دهرباره ی مافه کانی ژن و بزوتنه وه ی ژنان: ئا/ ستیخان شه مزینانی

ستیخان ئیمه چه ندین ریکراوی ئافره تانمان هه یه به جیاوازی بیروپا و تیگه یشتنی سیاسی و ئایدۆلۆژیانه وه، به لām هه ست به وه ده کریت ئه م ریکراوانه زیاتر کۆمیته یه کی حیزبێن بۆ له قالدانی ژنان له چوارچۆیه ی تیفرینی حیزبدا، به م حاله وه ده توانین بڵین له کوردستان بزوتنه وه ی ژنان هه یه که خاوه نی دیدگایه کی ژنانه و فیمینستانه بیته؟

که ژاڵ ئیسماعیل: کیشه ی کۆمه لگه ی کورد له و خاله دا ئه بینمه وه که ئیمه هه موو لایه نه کانی ژنانمان تیکه ل کردوه یا به واتایه کی پوونتر، هه ر کام له ئیمه له پینا و دیویک یا لایه نیکی تایبته به ره وتی به پرپوه چوونی کۆمه ل به شیوه ی سه ره خۆ کارناکه یین و، به هه ریه ک له و لایه نانه نرخ و بایه خ و قودسیه تی تایبته ی خۆیان پیناده یین، مه به ست لایه نه (سیاسی، کۆمه لایه تی، ئابووری، فیکری، ئایینی، کولتووری و یاسایی...) کانن تا ده گاته لایه نه کانی تایبته به خۆی تاک له کۆمه لدا. بۆ نمونه: ئه گه ر که سیک له کۆمه لگای ئیمه دا بیه ویته بیته خاوه ن مافیکی پارێزراو و به خوازی خۆی چی

بویت بۆی بیته ده ست، ئه و ده بیته مافی سه ره به ستی و ئازادی خۆی باته پال لایه نیکی خاوه ن ده سه لات و، یاسایه کی به هیز له پشته یه وه بیته. ئه ویش بۆ کۆمه لگه ی ئیمه به حوکمی ئه و بارودۆخه ئالۆزه ی چه ندین سا ل کۆنترۆلی هه ری مه که ی کردوه، نامۆ نییه و دیارده یه کی ئاسایی یه. هه ر له م سۆنگه یه وه کۆمه ل به پرپوه ده چیته و هه موو ریکراوه پیشه یی و جه ماوه ری و سیاسییه کان که ریکراوه کانی ژنانیش به شیکن له و ریکراوانه، له سه ر ئه و ئه سه سه کارده که ن. مه سه له ی بوونی ژماره یه کی زۆر له ریکراوی ژنان گرنگ نییه.. گرنگ ئه وه یه ئایا تا چ ئاستیک به رپرستیان نیشان داوه و چیان کردوه بۆ ژنان؟ چۆنیته ی و چه ندیته ی ئه رکه کانیان به کوئ و به کی گه یاندووه؟ به داخه وه ریکراوه کانی ژنان سه ره به خۆ کارناکه ن بۆ گه یاندنی په یامه که یان، که ئه ویش دا کوکی کردنه له مه سه له ی ژن. هه ریه ک له و ریکراوانه به ئایدۆلۆژیای فیکر و ئه قیده ی تایبته به و لایه نانه کارده که ن که ئینتیمایان هه یه بۆیان و حه تمه ن له ژیر گوشاری ژوور خۆیاندان و له هه موو حاله ته کاندایا و گورزی یاسا و ده سه لاتیه به ده سه ته. که واته ئه رکه کۆمه لایه تییه کان به ستراون به یاسای ده سه لاته وه و ده سه لاتیش گه ر یاسایه کی تایبته به ژنانی دیاری کرد بیته ته نها سونبولیکه بۆ موجه له و، دوورخسته وه ی ئه رکی پاراستنی ژنه له ئه ستۆی خۆی. بیگومان ریکراویک له سه ر ئه و بنه مایه دامه زرابیته ئه رکی سه ره کی راکیشانی ژنانه بۆ ناو حیزب و، بیرکردنه وه له سه ر کیشه و مه سه له ی ژنان ده خرپته دوا ی ئه وه وه. که واته بایه خدان به زیادکردنی ده نگی ژنان ئه رکی ریکراوه کانی پشته گوئ خسته وه له ئاست ئه رکی سه ره کی خۆیان، بیگومان کاتیک توانای دامه زراندنی ریکراوی فیمینستی ژنان پرا و پر به واتای شیای خۆی دیته ئه نجام که ته نها په یامی سه ره کی و بنه ره تیان کارکردن بیته له پینا و مه سه له ی ژناندا و، هه موو هه ول و توانایه ک

www.kurdistan.net

6:56 2006-11-5 به کاتی ناوهندی ئه‌وروپا

بکه‌ویته‌گه‌ر بۆ دروست کردنی بزوتنه‌وه‌یه‌کی راستی دلسۆزانه‌ی ژنانه و داکوکی کردن له هه‌موو مافیکی ژن، که تیايا ته‌نها ژن به‌رپرس بی‌ت له خودی به‌رپوه‌بردندا. ئه‌وکات ده‌توانین ب‌لێین بزوتنه‌وه‌ی فیمینستی له‌کاردايه و بوونی هه‌یه.

ستیفان: گومان له‌وه نیه‌یه چه‌وساندنه‌وه و هه‌لاواردنی ژنان دیارده‌یه‌کی جیهانییه و تاییه‌ت نیه‌یه به‌ کۆمه‌لگه‌و کولتووریکی دیاریکراو، به‌لام له‌کۆمه‌لگه‌ی کوردیدا ئه‌م چه‌وساندنه‌وه‌یه زۆر زه‌ق و دیاره‌و فۆرمیکی بێ‌رهمانه‌ی به‌خۆوه‌ گرتووه، ئایا کاری ئه‌وله‌وی و هه‌ره‌ گ‌رنگ چیه‌یه بۆ تییه‌پ‌راندنی ئه‌م دۆخه‌ چ ئه‌وه‌ی ده‌که‌ویته‌ سه‌ر ریک‌خراوه‌کانی ژنان چ ئه‌وه‌ی ده‌که‌ویته‌ سه‌ر ئه‌ستۆی ده‌سه‌لات؟

که‌ژال ئیسماعیل: چه‌وساندنه‌وه‌ی ژنان راسته‌ دیارده‌یه‌کی جیهانی یه‌ و، له‌ زۆربه‌ی کۆمه‌لگه‌کاندا ژن ده‌چه‌وسینرێته‌وه، به‌لام ئه‌م دیارده‌یه‌ له‌ ولاتیکه‌وه‌ بۆ ولاتیکی دیکه‌ فه‌رق ده‌کات هه‌رچۆن له‌ کۆمه‌لگه‌یه‌که‌وه‌ بۆ کۆمه‌لگه‌یه‌کی دیکه‌ فه‌رقی هه‌یه. ئه‌و دیارده‌یه‌ به‌زۆری له‌ ولاتانی رۆژه‌لاتی ئاسیا و ولاتانی رۆژه‌لاتی ناوه‌راست زه‌قتر ده‌بینرێت. خۆ نا‌کریت ب‌لێم له‌ ولاتانی رۆژئاوا و ئه‌مریکا‌دا نیه‌یه، به‌پێچه‌وانه‌وه‌ ژن وه‌ک هه‌موو کۆمه‌لگه‌یه‌کی دیکه‌ زۆلی لیده‌کریت به‌لام به‌ رینگه‌و شیوازیکی جیاوازا (بۆ نمونه‌: له‌ ولاتیکی وه‌ک هۆله‌ندا سالانه‌ چه‌ندین دیارده‌ی کوشتن و فراندن و ته‌نانه‌ت ده‌ستدریژی سیکی ده‌بیستین که‌ روه‌به‌رووی ژنان له‌ هه‌موو ته‌مه‌نه‌کاندا ده‌بنه‌وه‌ و، له‌ریگه‌ی که‌ناله‌کانه‌وه‌ که‌ زۆر ئازادانه‌ باسیان لیه‌وه‌ده‌کریت، بایه‌خیک‌ی گ‌رنگی پێ ئه‌دریت و وه‌ک کیشه‌ی رۆژ به‌دوا‌چوونی چ‌روپ‌ری بۆ ده‌کریت).

به‌هه‌رحال من ده‌مه‌ویت تیشک بخه‌مه‌ سه‌ر مه‌سه‌له‌ی چه‌وساندنه‌وه‌ی ژنان له‌کۆمه‌لگه‌ی کوردیدا که‌ به‌داخه‌وه‌ مه‌ودایه‌کی فراوان و زه‌قی له‌خۆ گرتووه. راسته‌ چه‌وساندنه‌وه‌ی ژنان تاییه‌ت نیه‌یه به‌ کولتووری کۆمه‌لگه‌وه‌. به‌لام، من پێم وایه‌ له‌کۆمه‌لگه‌ی کوردیدا به‌ زۆره‌ ملی کراوته‌ کولتووریکی سه‌پینراو و تیکه‌ل به‌ ئایدۆلۆژیای پیاو سالاری کراوه‌ و له‌ ئه‌نجامدا ژن له‌به‌ر‌ابه‌ریدا زه‌ره‌رمه‌ند بووه. لی‌ره‌دا نامه‌ویت باس له‌ هۆکاره‌کانی بکه‌م که‌ خۆی له‌خۆیدا باسیکی تاییه‌ت و چ‌ری ده‌ویت. به‌لام ئاماژه‌ به‌ فاکته‌ریکی گ‌رنگ ئه‌ده‌م که‌ له‌ سۆنگه‌یه‌وه‌ چه‌وسانه‌وه‌ی ژن سه‌رچاوه‌ی گرتووه، ئه‌ویش ئه‌و ئایدۆلۆژیا هه‌له‌یه‌یه که‌ ده‌یگه‌رینمه‌وه‌ بۆ سالانیکی زۆر پێش ئیستا، واته‌ پیاو مه‌زنی (پیاوسالاری) که‌ له‌ کۆنه‌وه‌ بۆته‌ کولتووریکی تاییه‌ت به‌ به‌رز راگرتنی پیاو، بۆته‌ سونبولیک بۆ مه‌زنی پیاو و لاوازیی ژن. بی‌گومان ئه‌و فیکرو ئه‌فیده‌یه‌ په‌یره‌و ده‌کریت و ویرای گۆرانی ره‌وره‌وه‌ی ژیان ناگۆریت که‌ ژنی بێ‌رهمانه‌ خستۆته‌ به‌ر گۆزی زۆلم و زۆری کۆمه‌ل و، هه‌تا سه‌ر ئیسکان ئه‌بوغزینریت. کارکردنیش بۆ تییه‌پ‌راندنی ئه‌و دۆخه‌ به‌ده‌ره‌جی یه‌ک و له‌ ئه‌ستۆی ده‌سه‌لاتدايه، چون ده‌سه‌لات به‌رپرسی یه‌که‌م و دوا‌هه‌مینه‌ له‌ به‌رپوه‌بردنی کۆمه‌لدا. که‌چی ده‌سه‌لاتیش خه‌مساردانه‌ ده‌روانیته‌ ئه‌و مه‌سه‌له‌ گ‌رنگه‌ی بۆته‌ دیارده‌یه‌کی ترسناک له‌ناو کۆمه‌لداو، هه‌ولێ جدی نه‌داوه‌ بۆ دا‌بینکردنی یاسایه‌کی تاییه‌ت به‌ مه‌حکومکردنی چه‌وساندنه‌وه‌ی ژنان. وه‌ک پێشتر ئاماژه‌م پێدا ریک‌خراوه‌ کانی ژنانیش هه‌ر له‌ناو سنووری یاسا‌کانی ده‌سه‌لاتدا ئه‌رکی خۆیان ئه‌نجام ئه‌ده‌ن. که‌ واته‌ کاتیک ریک‌خراوه‌کان ده‌توانن ئه‌رکی خۆیان ئه‌نجام ده‌ن که‌ توانیان له‌ سنووری ئه‌و یاسایانه‌ بینه‌ ده‌ر و ده‌نگی ژنان بگه‌یه‌ننه‌ به‌رزترین خالی ده‌سه‌لات، ئه‌ویش له‌ دلسۆزی و له‌خۆ‌بردن به‌ولاوه‌ هه‌یج کاریکی گ‌رانی نا‌ویت.

ستیفان: ژنانی کوردستان له‌ژێر توندترین چه‌وساندنه‌وه‌ی کولتووریدا به‌ ئه‌ندازه‌یه‌ک ژماره‌گه‌لیکی زۆریان په‌نا ده‌بنه‌ به‌ر خۆکوشتن و خۆسوتاندن، ته‌نانه‌ت خۆ سوتاندن بۆته‌ دیارده‌یه‌کی کۆمه‌لایه‌تی، ئه‌گه‌ر ئاگر په‌یامیکی پیه‌یه‌ ئه‌و په‌یامه‌ چیه‌یه؟ ئایا گوزارشت له‌د‌رنده‌یی کولتوور ده‌کات یان لاوازیی و پاسیف بوونی که‌سیتی ژنی کورد؟

www.kurdistan.net

6:56 11-11-2006 5بهکاتی ناوهندی ئه‌وروپا

که‌ژال ئیسماعیل: دیارده‌ی خۆکوشتن یا خۆسووتاندنی ژنان له‌ناو کۆمه‌لگای کوردیدا به‌رێژه‌یه‌کی زۆر بڵاوه. بیگومان من ئهم دیارده‌یه به‌دیاردیه‌یه‌کی تازه نابینم به‌لکو له‌کۆنه‌وه ئهو دیارده‌یه له‌ئارادا بووه و به‌دریژایی رۆژگار ماوه‌ته‌وه و به‌رده‌وام ژنانی کوردی خستۆته‌ژێر شه‌پۆلی مه‌ترسییه‌وه. لیڤه‌دا به‌پێویستی نازانم باس له‌هۆکاره‌کانی بکه‌م چون پێشتر له‌وتاریکدا له‌ژێر ناوی (کاتیک ژن جه‌سته‌ی خۆی ده‌کاته‌ خۆراکی ئاگر) که له‌ زۆربه‌ی مالمپه‌ر و رۆژنامه‌ کوردیه‌یه‌کان بڵاوبووته‌وه، وه‌ک پێویست باسم کردوووه.

من نازانم ژن به‌وه‌موو قه‌هر و ئازار و مه‌ینه‌تییه‌ی که رۆژێ سهدان جار هه‌ناوی داخان ده‌که‌ن بۆ له‌ لاوازترین خالی بیده‌سه‌لاتیدا، توندترین سزا بۆ جه‌سته‌ی جوانی خۆی په‌چاو ده‌کات و خۆی ده‌کاته‌ خۆراکی ئاگر (که‌ته‌نهما په‌یامی سووتانی پڕ له‌ ئازاری جه‌سته‌یه‌کی نائومیده‌ و په‌یامی مه‌رگی پێی به‌)؟! په‌یامیک گوزارشت له‌ درنده‌یی کولتوریک ده‌کات که زۆر دلپه‌ق و بیئینسافانه به‌دریژایی میژوو ژنیان خستۆته‌ به‌ر گورزی زولم و چه‌وساندنه‌وه. لیڤه‌دا ئه‌توانم ئه‌وه بلیم که ئهو دیارده‌یه له‌هه‌مان کاتدا لاوازی ژنیش ده‌رده‌خات به‌رامبه‌ر ئهو کێشه‌و ناخۆشیانه‌ی رۆژگار تووشی ده‌کات و، وه‌ک باس کرد ژن له‌ ئه‌نجامدا خۆی ده‌سووتینیت. ئیمه‌ی ژن له‌وه‌ته‌ی هه‌ین نه‌وه له‌دوای نه‌وه‌کان چیرۆکی خۆسووتاندنی ژنان ده‌ماوهدم ده‌بیستینه‌وه و هه‌رگیز نه‌مانیست ئهو کاره که می‌ک هه‌ستی به‌زه‌یی کۆمه‌لگا بجوولینیت و، زۆر جاریش دوای خۆسووتاندن ژن ده‌که‌ویته‌ سه‌رزاری کۆمه‌ل و هه‌ریه‌ک به‌جۆریک تاوانباری ده‌کات! دیاره ئه‌م بریاره‌ش هه‌تمه‌ن له‌ لاواز بوون و ئالۆزی باری ده‌روونییه‌وه سه‌رچاوه‌ ده‌گریت و داخرانی هه‌موو ده‌روازه‌کانی خۆشیی و به‌خت به‌پروویدا وای لیڤه‌کات که‌سیتی لاواز بیت و دوا بریار که هه‌لبژاردنی مه‌رگ و خۆسووتاندنه

من یه‌کیک له‌ هۆکاره‌کانی هه‌لبژاردنی ئاگر بۆ خۆکوشتن ده‌گیڤمه‌وه بۆ ئاسان ده‌ستکه‌وتنی که‌ره‌سه‌کانی ئاگر کردنه‌وه له‌ناو مالمدا، به‌حوکمی ئه‌وه‌ی که نه‌وت یان به‌نزین وه‌ک که‌ره‌سه‌ی سووته‌مه‌نی به‌کار دیت! چون له‌ کاتی سه‌ره‌له‌دانی ئه‌و قه‌یرانه، ژن نه‌ته‌نهما له‌لایه‌ن کۆمه‌لگه‌ و بنه‌ماله‌وه هه‌یج نرخ و به‌هه‌یه‌کی پێی نادریت و ریزی دایکایه‌تی لێ ناگیریت، به‌لکو ته‌نانه‌ت له‌لایه‌ن ئازیزترین که‌سییه‌وه که دایک و برا و منداڵ بیت تی ئه‌ه‌له‌دریت و سه‌رکۆنه‌ ده‌کریت.. بیگومان هه‌ر له‌و کاتانه‌ش دایه که په‌نا بۆ خۆکوشتن و خۆسووتاندن ده‌بات.

ستیفان: به‌ده‌ر له‌وه‌ی کولتوری کورده‌واریی رۆبه‌ریکی به‌رفراوانی تیاپه‌ بۆ بی بایه‌خکردن و چه‌وساندنه‌وه‌ی ژن به‌لام یاساکان به‌تاییه‌تی یاسای باری که‌سیتی ئه‌م چه‌وساندنه‌وه‌یه له‌ فۆرمیک یاساییدا په‌وایی پیده‌ده‌ن، ئایا گۆرینی یاساکان چه‌ند کاریگه‌ره له‌راستای دابینکردنی مافه‌کانی ژن؟ ئاخۆ گۆرینی یاسا به‌بی پێشکه‌وتنی کۆمه‌لایه‌تی له‌گه‌لیدا ده‌بیته‌ فاکتۆریک بۆ پاراستنی ژن له‌هه‌ره‌شه‌ی چه‌وساندنه‌وه‌و دواتریش یه‌کسانکردنی له‌گه‌ل پیاودا؟

که‌ژال ئیسماعیل: به‌داخه‌وه له‌کۆمه‌لگای کوردیدا ده‌سه‌لات نه‌یتوانیوه وه‌ک پێویست بایه‌خ به‌مه‌سه‌له‌ی ژن بدات و له‌رێگه‌ی یاسایه‌کی رۆون و چه‌سپاودا مافه‌کانی ژن بپاریزیت. ئه‌وه‌ی بینیمان له‌ یاسای نوویی ده‌سه‌لاتی کوردیدا هه‌ره‌هه‌مان یاسای پێشووی ده‌وله‌تی عێراقه که به‌ هه‌مان فۆرم و ناوه‌رۆک دارپێژراوه‌ته‌وه و، به‌داخه‌وه هه‌یج شتیکی تازه‌ی تیا نییه که باس له‌مه‌سه‌له‌ی ژن و رۆلی ژن بکات له‌ بنیادنانی ئیستاو داهاوی کۆمه‌لگادا.

بیگومان ده‌ستور، یاساکانی تاییه‌ت به‌تاک و کۆمه‌ل دیاری ده‌کات و به‌پێی به‌ندی تاییه‌ت به‌ ئه‌رک و مافه‌کانی تاک له‌کۆمه‌لدا باری چۆنیتی ده‌سته‌به‌رکردنی هه‌موو مافیکی تاک ده‌پاریزیت. به‌داخه‌وه دیسانه‌وه ژن له‌ ده‌ستوردا ئه‌و مافه‌ی نه‌دراوه‌تی ئه‌ویش ده‌گه‌رپنمه‌وه بۆ دانانی ده‌ستور و

www.kurdistan.net.org

6:56 11-2006-5 به کاتی ناوهندی ئه‌وروپا

به‌رپوه‌بردنی یاسا له‌لایه‌ن پیاوه‌وه که له سۆنگه‌یه‌وه ژن مه‌حرومه له مافی دیاری کردنی چاره‌ی خۆی و، هه‌روه‌ها ده‌سته‌به‌رکردنی دارشتنی یاسایه‌ک وه‌ک پیاو که مافه‌کانی ژنیش تیا‌یا پارێزراویت، خۆ هیچ نه‌بیت به‌نیوه‌ی پیاو که دانراوه مافی ئازادی و ژیا‌نی هه‌بیت! پیم وابیت ئه‌مه‌ش کاتیک بو ژن ئاواتیکه و دیته‌دی که ده‌سه‌لات ئه‌و مافه‌ی بداتی. گۆرینی یاسا کاتیک ته‌ئسیری له‌سه‌ر گۆرینی چاره‌نووسی ژن ده‌بیت که کۆمه‌لگاش هه‌ولێ گۆرینی هه‌لسوکه‌وتی بدات له‌به‌رامبه‌ر ژن و ئه‌ویش پیاویستی به‌ وشیا‌ری و رۆشنبیری هه‌یه. به‌لام له کۆمه‌لگایه‌کی وه‌ک کۆمه‌لگای کورده‌واریدا ئه‌وه کاریکی ئاسان نییه و وا خیرا ئه‌نجام نادریت. چون له‌کۆمه‌لگایه‌کدا ژن بیابیه‌خ و به‌چاوی که‌متر له‌پیاو ته‌ماشایه‌کریت و هه‌موو باریکی ئازاردان و کوشتن و هه‌تک کردنی ژنی تیدا له‌بار بیت گۆرینی یاسا ئه‌و کاریگه‌رییه‌ی نابیت له‌سه‌ر گۆرینی چاره‌نووسی ژن.

خودی ژن لی‌رده‌دا خۆی سه‌رچاوه‌ی مه‌سه‌له‌که‌یه و ته‌نها خۆشی ده‌توانیت بیگۆریت. باشه ژنی کورد ده‌بیت چی که‌متر بیت له‌ژنانی و لاته‌ پیشکه‌وتنه‌خا‌زه‌کانی دنیا؟ ئه‌وان له‌ئه‌نجامی فشارخستنه‌ سه‌ر ده‌سه‌لات و خۆپیشاندان و سووربوون له‌سه‌ر جیبه‌جیکردنی داواکانیا‌ن هه‌موو مافیکیان بو خویان ده‌سته‌به‌ر کردوه. پیم وابیت ئه‌مه‌ کاریکی گران نابیت و پیاویستی به‌بیرکردنه‌وه‌و ر‌امان نییه هه‌رکات کۆمه‌ل فشاری خسته‌ سه‌ر ده‌سه‌لات بیگومان ده‌سه‌لات ناچار ده‌بیت داواکانی کۆمه‌ل بینیته‌دی. گه‌ر ئه‌و داوایه هه‌قی شه‌ری تاک بپارێزیت، پیم وابیت ژنیش که نیوه‌ی کۆمه‌له‌ و بناغه‌ی بوونی نیوه‌که‌ی دیکه‌یه، ده‌بیت زۆر ئازا و بویرانه‌ داکۆکی له‌بوونی خۆی بکات و ئه‌گه‌ر نا، ئه‌وا ژن تا ئایینه‌یه‌کی نادیا‌ر چاره‌نووسی‌کی ره‌شتر چاوه‌روانی ده‌کات.

به‌رای من پیشکه‌وتنی کۆمه‌ل پیاویستی به‌ وشیا‌ری و رۆشنبیری هه‌یه و هه‌ردووکیان دوو فا‌کته‌ری گرنگن بو گۆرین و نه‌هیشتنی زو‌لم و زۆری و ئه‌و لایه‌نه کولتوو‌رو دا‌بونه‌ری‌تانه‌ی که کۆمه‌ل هه‌تا گۆیچکه‌ نو‌می ده‌ریای سه‌رلێشیوان و دواکه‌وتوویی ده‌که‌ن. ئه‌مانیش کاتیک ده‌سته‌به‌رده‌بن که هه‌رتا‌کیک له ئاستی خۆیه‌وه هه‌ست به‌هه‌له‌ و چه‌وتیبه‌کانی ناو کۆمه‌لگه‌ بکات و هه‌ولێ گۆرینی بدات به‌ره‌و باشتروون. ئه‌وکات کۆمه‌لگه‌ ده‌بیته‌ کۆمه‌لگایه‌کی مه‌ده‌نی و نو‌یخوا‌ز که ره‌وشی دیموکراسیانه‌ی ژیا‌ن و ئایدۆلۆژیایه‌کی مۆدی‌رن حوکمی ده‌کات و ئه‌وکات تاکه‌کان هه‌موو یه‌کسان ده‌بنه‌وه له هه‌موو ماف و ئازادییه‌کاندا. به‌واتایه‌کی دیکه ژن و پیاو یه‌کسان و به‌رابه‌ر ده‌هه‌ستن وه‌ک هه‌موو کۆمه‌لگایه‌کی مه‌ده‌نی پیشکه‌وتنه‌خوا‌ز، که تیا‌یدا یاسای تاییه‌ت ب ه‌پاراستنی مافه‌کانی تاک، وه‌ک پیاویستی زو‌لم و چه‌وسانه‌وه مه‌حکوم ده‌کات. به‌و هیوا‌یه‌شم که ئه‌مه نه‌بیته‌ خه‌ونیکی دوور و وه‌دینه‌هاتوو له‌کۆمه‌لگای کورده‌واریدا. خۆ هیچ نه‌بیت ئیستا که له باشووری کوردستان ده‌سه‌لات ئازاده و هیچ ر‌یگ‌ریک نییه له‌به‌رده‌م دانانی یاسایکی عادی‌لانه که تیا‌یدا مافه‌کانی ژن بپارێزیت و یه‌کسانی بو ژن ده‌سته‌به‌ر بکات و، ته‌نها وه‌ک سونولیک بانگه‌شه نه‌کات بو داکۆکی کردن له‌ژنان! به‌داخه‌وه، وه‌ک لای هه‌مووان ئاشکرایه ژنان ئه‌م‌رۆ هیچ با‌یه‌خیا‌ن نییه له ده‌سه‌لاتدا و ئه‌وه‌یشی ده‌بیریت ته‌نها رو‌که‌شیکه بو شارده‌نه‌وه‌ی حوکمی پیاو به‌سه‌ر ژندا.

ستیا‌ن: ئه‌گه‌ر به‌زمانیکی ساده‌و که‌میک ته‌قلیدی ئه‌و پرسیا‌ره بکه‌ین داخۆ چاره‌نووسی ژنی کورد به‌کوی ده‌گات؟ ئایا ئاسۆی بزوتنه‌وه‌یه‌ک ده‌رکه‌وتوو تا ژنی کورد له‌م می‌خه‌نه‌ته ر‌زگار بکات یا‌ن ده‌بیت چاوه‌رپێ گ‌لۆبالیزه‌یشن و کاریگه‌ری ده‌ره‌کی بزوتنه‌وه‌ی ژنانی دنیا بکات تابتوانی که‌میک له‌و خه‌باته سوودمه‌ند بیت؟

که‌ژال ئیسماعیل: چاره‌نووسی ژنی کورد له‌م ر‌ۆژگاره‌ی ئیستا‌دا، به‌هۆی ئه‌و بارودۆخه ناشیاوه‌ی تیا‌یدا ده‌ژی و، هه‌روه‌ها به‌هۆی نابه‌رابه‌ری ژن له‌گه‌ل پیاو، له کۆمه‌لگای کورده‌واریدا گه‌لیک ئالۆزو نادیا‌ره. هه‌ر ئه‌و نابه‌رابه‌رییه‌ی وای له کۆمه‌ل کردوو که به ئاره‌زووی خۆی چی بیه‌ویت له

www.kurdistanet.org

6:56 11-2006-5 به کاتی ناوهندی ئه وروپا

چهوساندنهوه و زولم دهرههق بهژن ئه نجامی بدات و، زور بئویژدانانه مامهلهی پیاو له ئاست ژن که ههردیت توندوتیزتر و خراپتریش ده بئیت ئاسایی و یاسایی نیشان بدات. بۆ سهلماندنی ئهم راستییەش گهر پوژانه چاو له پوژنامه و گوڤارو بلاوکراوهکان بکهین به دهیان روداو به سه رهاتی ترسناک و دل تهزین ئه بیستین که له به رامبه ر ژن ده کرین. خودی ژنیش دهسته وهستان ده روانیته مه سه لهی خووی و، ههولێ به گژداچوونه وهی ئه و واقیعه سه خته نادات که تیایدا ده ژێ. کاتی که ژن له و میحنهت و دهرده سه رییه رزگار ده بئیت ته نها و ته نها خووی به دوای دوزینه وهی خودی خووی و ریگه چاره یه کدا خه بات بکات بۆ دهر باز بوون له زولم و چهوسانه وه. پیم وابئیت کارکردن بۆ ئه و مه سه له یه ش له ریگه ی وشیا ری و وه ئاگا هاتنه وه دهسته به ر ده بئیت. به مه رچیک ده سه لاتیش پشنگیری له مه سه له که ی بکات و به مافی ره وای ژنی بزانیته به دوای سه لماندنی بوونی خویدا خه بات بکات و بیته مه دیدانی بواره کانی ژیا نه وه. هه رگیز ترس و دل هراوکێ هیچ کات کی شه ی ژنیا ن چاره سه ر نه کردوه به پیچه وانه وه بوونه ته هوی دروست بوونی خالی لاواز لای ژن و، دیاره له گو شه نیگای ئه و لاوازییه وه چاو له ژن ده کریت. هه ر ئه و لاوازییه شه بوته هوی دانانی ژن به پله ی دووم له دوای پیا وه وه. بۆیه ژن پیویستی به دامه زراندنی بزووتنه وه یه کی فی مینیستی پراوپر به واتای ژنا نه هه یه تا له ناویدا کار بۆ سه لماندنی بوونی خووی و قایلکردنی کۆمه لگه بکات به وهی که ژن تاکیکی چالاک و به توانای کۆمه له. ئه وکات ده توانین بلین بزووتنه وه یه کی فی مینیستی له ئارادایه که کار و ئه رکه کانی له پینا و قه ره بوو کردنه وهی مافه پیشیلکرا وه کان و سپینه وهی زولم و چهوساندنه وهی ژندا بیته. ئه گه ر ژن به و واتایه کار نه کات ئه و هه میشه ده بئیت چا وه پروانی بزووتنه وه یه کی دهره کی ژنا نه بکات تا له و واقیعه هه لبیته و رزگاری بیته، وه ک ده سزانی هه رگیز ئا و رزگار نابیته.

•••

Shamzini79@hotmail.com